

POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: *Etika v reštrukturalizácii súčasnej ekonomiky na udržateľnú*

Autor: *Eva Pechočiaková Svitačová, Mgr. PhD.*

Oponent: *Vladimír Manda, doc., PhDr., CSc.*

Predložená habilitačná práca sa venuje veľmi aktuálnej a teoreticky náročnej problematike, miesta etiky v ochrane životného prostredia predovšetkým vo vzťahu k ekonomike. Je to ekonomická sféra života človeka, ktorá dnes rozhodujúcim spôsobom determinuje nie len reprodukciu špecificky ľudských foriem života, ale ktorá svojou aktivitou rozhodujúcim spôsobom zasahuje do prírodného prostredia človeka.

Habilitačná práca sa svojim obsahom snaží riešiť dvojedinú úlohu, úlohu premeny etiky na podmienky dnešnej environmentálnej krízy a súčasne sa snaží naznačiť potrebu premeny ekonomického systému z formy orientovanej na dosahovanie zisku na formu orientovanú predovšetkým na uspokojovanie potrieb človeka tak, aby pri tom nebolo masívne poškodzované životné prostredie.

Práca je po formálnej stránke rozčlenená do piatich hlavných kapitol. Prvá je venovaná metodologickým otázkam a objasneniu vstupných základných pojmov. Druhá kapitola je orientovaná na riešenie problémov transformácie ekonomického systému na formu udržateľnej ekonomiky. Tretia kapitola je venovaná hodnotovým predpokladom načrtnutej transformácie. Keďže táto nemôže mať živelný charakter tak je zrejmé, že transformácia ekonomiky sa musí opierať o súčasnú transformáciu subjektívnej sféry človeka, o premenu jeho hodnotových orientácií. Štvrtá kapitola je venovaná úlohe etiky v procese spoločenskej transformácie economickej sféry života na udržateľnú formu. V piatej kapitole sú potom vytýčené hlavné úlohy etiky v príprave subjektov, predovšetkým študentov pre udržateľnú ekonomiku.

Úroveň spracovanej problematiky zodpovedá odborným kritériám kladeným na daný druh prác.

Z priloženého zoznamu použitej literatúry ako aj zo samotného obsahu habilitačnej práce plyní, že autorka sa vo svojej práci opiera o široký diapazón názorov nie len našich domácich, ale aj zahraničných autorov, pričom sa snaží z hľadiska svojej zameranosti na etiku vyzdvihnúť predovšetkým význam a zodpovednosť etiky za proces transformácie ekonomiky na udržateľnú formu. V uvedenej súvislosti autorka správne zdôrazňuje, že ekonomika vo svojej udržateľnej forme nemôže byť aj naďalej orientovaná na dosahovanie zisku, ale musí sa premeniť či prinavrátiť k svojej základnej úlohe, t.j. k úlohe uspokojovania potrieb človeka. Rovnako je správne, že uvedená transformácia si vyžaduje preorientovanie aj hodnotovej sféry človeka, ktorú však nie je možné vykonať ako sólo operáciu, ale je ju možné vykonať len v jednote so súčasnou premenou ekonomiky.

Hlavný prínos práce vidím nie len v tom, že spája etickú teóriu so špecifickými otázkami ekonomiky, ale aj v tom, že z uvedeného pohľadu vyzdvihuje nové otázky a problémy pre etickú teóriu. Výzva viacerých významných predstaviteľov etiky po formovaní globálnej zodpovednosti či globálnom étose smeruje teoreticky nie len k zodpovednosti individua, ale zodpovednosti ľudského spoločenstva, za podmienky života, ktoré zanechá nasledujúcim generáciám. V tomto smere etika akoby smerovala od svojej tradičnej individuálnej zameranosti, k zameranosti na spoločenský celok. Inak je zjavné, že v ekonomických podmienkach determinovaných súkromným záujmom podnikateľov sa kolektívny étos, „planetárna zodpovednosť“, či kolektívna zodpovednosť nevytvorí, pretože princípy ekonomiky orientovanej na súkromný zisk protirečia spoločnému záujmu človeka o udržanie prírodného prostredia. Uvedený aspekt vzťahu etickej zodpovednosti individua a zodpovednosti spoločenského celku či komúny, t.j. či je možné hovoriť aj o etickej

zodpovednosti spoločenstva by si zaslúžil širšiu pozornosť. V práci sa samozrejme vyskytujú aj rozmanité nedostatky, ktorých povaha však neznižuje úroveň habilitačnej práce v jej rozhodujúcich aspektoch.

Jazyk práce, jej štýl ako aj obsahová štruktúra práce sú v súlade s riešenou problematikou. Práca má nesporne svoj prínos predovšetkým pre pedagogickú oblasť, pre formovanie hodnotových orientácií študentov a iných subjektov pôsobiacich v ekonomickej sfére.

Na základe celkového posúdenia predloženej habilitačnej práce *Evy Pechočiakovej Svitačovej, Mgr., PhD.: Etika v reštrukturalizácii súčasnej ekonomiky na udržateľnú*, **odporúčam prácu k obhajobe pred habilitačnou komisiou a po jej úspešnej obhajobe odporúčam udeliť Eve Pechočiakovej Svitačovej Mgr., PhD. titul docenta v odbore Etika.**

V Nitre 26. 01. 2022

Vladimír Manda doc., PhDr., CSc.